

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. K.**, bývajúcej v R., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. P. G., advokátom so sídlom v K., proti žalovanej **R.**, so sídlom v K., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. G. G., advokátom so sídlom v K., **o určenie, že poistný vzťah trvá**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 11 C 25/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2013 sp. zn. 9 Co 115/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej **o d m i e t a**.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania v sume 67,89 eur na účet jej advokáta JUDr. P. G. do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 8. februára 2012 č. k. 11 C 25/2010-335 určil, že poistný vzťah vyplývajúci z poistnej zmluvy č. 5074100087 o poistení osôb zo dňa 29.4.1999 medzi účastníkmi konania trvá a že títo sú zmluvou o poistení viazaní a rozhodol o náhrade trov konania. K naliehavému právnemu záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.) uviedol, že určovací žaloba je tu uplatnená správne, pretože situácia, ktorá vznikla stanoviskom žalovanej (oznámenie o zániku poistenia), vyvolala stav objektívnej právnej neistoty a ohrozenia právneho postavenia žalobkyne. Naliehavosť právneho záujmu je preto daná potrebou dosiahnuť právnu istotu vo vzťahoch medzi účastníkmi, pričom vyhovie takejto žalobe môže byť aj zárukou odvrátenia budúcich sporov. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že medzi účastníkmi konania bola platne uzavretá poistná zmluva v súlade s § 788 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), že táto obsahuje všeobecné aj špeciálne náležitosti predpísané zákonom a že nemal preukázaný žiadny z dôvodov zániku poistenia upravených v § 800 až § 802 OZ a ani žiaden z dôvodov upravených

vo všeobecnej časti zániku záväzkových vzťahov (§ 488 a nasl. OZ). Za nepodstatnú považoval tiež námietku žalovanej, že došlo k zániku povinnosti plniť z dôvodu nemožnosti plnenia v zmysle § 575 OZ. Plnenie žalovanej z poisťnej zmluvy je možné, aj keď za sťažených podmienok s väčšími nákladmi tak, ako to zistil orgán vykonávajúci dohľad pri kontrole spôsobu výpočtu poisťného. V takom prípade však podľa § 575 ods. 2 OZ nenastáva zánik záväzku žalovanej, ale naopak tento záväzok trvá. Žalobe preto v celom rozsahu vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. júna 2013 sp. zn. 9 Co 115/2012 rozsudok súdu prvého stupňa v merite veci potvrdil, zmenil ho vo výroku o trovách prvostupňového konania, rozhodol o trovách odvolacieho konania a návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol. Na zdôraznenie správnosti vo veci samej dodal, že pokiaľ ide o naliehavý právny záujem, súd prvého stupňa správne poukázal na neistotu žalobkyne v jej právnom postavení, ktorú neistotu možno odstrániť práve žalobou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Ďalej uviedol, že poisťná zmluva medzi žalobkyňou a žalovanou je ako zmluvný typ upravená v ustanovení § 787 Občianskeho zákonníka. Jednostranný právny úkon žalovanej – oznámenie o zrušení poisťnej zmluvy – nemá oporu v zákone, ani v poisťnej zmluve, ani vo všeobecných poisťných podmienkach tvoriacich súčasť zmluvy. Súd prvého stupňa dospel k správne právnemu záveru o neexistencii dôvodov zániku poistenia v zmysle §§ 800 - 802 Občianskeho zákonníka. Takýto jednostranný právny úkon žalovanej nebol právom predpokladaný ani dovolený, keď podľa § 800 Občianskeho zákonníka poisťiteľ nemôže vypovedať poistenie osôb s výnimkou poistenia pre prípad úrazu. Pokiaľ po uzatvorení poisťnej zmluvy so žalobkyňou, od 1. mája 2004 došlo k zmene právnej úpravy v oblasti poisťovníctva, ktorá sa dotkla spôsobu výpočtu súm poisteného (zákon č. 95/2002 Z.z. v znení noviel), táto zmena nemohla v súlade so zákazom retroaktivity nijakým spôsobom ovplyvniť obsah predtým vzniknutého právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou. Tvrdený dôvod zániku poistenia žalovanou (právna nemožnosť plnenia) súd prvého stupňa opodstatnene nepovažoval za dôvodný, vychádzajúc správne z ustanovenia § 575 ods. 1, 2 OZ. Z citovaného ustanovenia treba vyvodiť, že nemožnosť plnenia je rozhodujúca v čase splatnosti záväzku a pokiaľ nastane pred splatnosťou záväzku, musí sa jednať o trvalý a nemenný stav, čo v danom prípade splnené nebolo. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval preto za vecne správne. K zamietnutiu návrhu na prerušenie konania uviedol, že pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobkyne v prejednávanej veci nie je

rozhodujúce ani potrebné zodpovedanie prejudiciálnych otázok formulovaných v návrhu na prerušenie konania týkajúcich sa vykonávania dohľadu Národnou bankou Slovenska nad poisťovacími podnikmi (poisťovňami) a výkladu komunitárneho práva vo vzťahu k namietaným normám verejného práva, ktoré v právnom vzťahu medzi účastníkmi nie sú aplikovateľné a relevantné na rozhodnutie o predmete konania. V dôvodoch rozhodnutia sa podrobne vyjadril k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania a k výroku, ktorým rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Navrhla rozsudky oboch súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alternatívne rozsudky zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Prípustnosť dovolania odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uvedená vada mala podľa dovolateľky spočívať v tom, že odvolací súd opomenul v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný postup vyplývajúci z ustanovenia § 129 O.s.p. a že nepostupoval v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p., hoci vec posúdil v odvolacom konaní aj podľa ustanovení § 797 a nasl. OZ, ktoré neboli predmetom právnych úvah v konaní pred súdom prvého stupňa. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.).

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaná nepravdivo v rozpore s obsahom zápisnice o pojednávaní tvrdí, že dôkaz listinami nebol vykonaný v súlade s § 129 O.s.p. Poukázala na to, že išlo o rozsiahly materiál a preto súd oboznamoval obsah listín v takom rozsahu, aby to postačovalo k dokazovaným skutočnostiam, ktorý postup je v súlade s § 129 O.s.p. Rovnako za nenáležitú považovala námietku žalovanej týkajúcu sa porušenia ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Vôbec nie je zrejmé, ako žalovaná dospela k záveru, že odvolací súd posudzoval vec aj podľa § 797 a nasl. OZ. Navrhla preto dovolanie žalovanej odmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pričom zistil, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 238 O.s.p. a § 237 O.s.p. (znenie účinné do 31.12.2014).

Dovoláním žalovanej napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie žalovanej preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

Ak súdne konanie trpí niektorou z vád vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania žalovanej v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ani v dovolacom konaní nevyšli najavo. Dovolací súd nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., na ktorú poukazovala dovolateľka.

V súvislosti s údajnou vadou, podľa ktorej súd nevykonal dôkaz listinami v súlade s § 129 O.s.p., dáva dovolací súd za pravdu žalobkyni, že uvedené tvrdenie nemá oporu v obsahu spisu. Zo zápisnice o pojednávaní z 8.2.2012 totiž vyplýva, že súd oboznámil obsah spisu prečítaním listín. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že aj v prípade, ak by súdy

nižšieho stupňa pri vykonávaní dôkazu listinou nepostupovali v súlade s § 129 O.s.p., nešlo by o vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale o tzv. inú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Za ničím nepodložené treba rovnako považovať tvrdenie žalovanej, podľa ktorého odvolací súd postupoval v rozpore s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p., lebo vec posúdil v odvolacom konaní aj podľa ustanovenia § 797 a nasl. OZ, ktoré neboli predmetom právnych úvah súdom prvého stupňa. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu vôbec nevyplýva, že by na vec, na rozdiel od súdu prvého stupňa, použil aj ustanovenie § 797 a nasl. OZ. Odvolací súd cituje ustanovenie § 797 ods. 3 OZ v dôvodoch rozsudku iba v tej časti, v ktorej uvádza, ako právny vzťah z poisťnej zmluvy posúdil súd prvého stupňa. Takže pokiaľ by aj odvolací súd svoje úvahy založil na uvedenom ustanovení, nešlo by o prípad, ktorý má na mysli ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p.

V súvislosti s námietkou dovolateľky, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci treba uviesť, že tieto vady sú relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladajú (súčasne) aj prípustnosť dovolania.

Keďže prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.), bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia krajského súdu.

Žalobkyňa mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). V dovolacom konaní žalobkyni vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátom. Odmena za jeden úkon právnej služby činí sumu 60,08 eur, pričom patrí za jeden úkon právnej služby a to písomné vyjadrenie k dovolaniu zo 17.10.2013 (§ 10 ods. 1 a 6 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z.z.) a jeden krát režijný paušál v rozsahu jednej stotiny výpočtového základu za úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky) v sume 7,81 Eur. Celkove priznal

žalobkyni trovy v sume 67,89 Eur, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť na účet advokáta žalobkyni (§ 149 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2015

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová